

**8D01701 – «Қазақ тілі мен әдебиеті» білім беру бағдарламасы бойынша
Сыздыкова Биби Ергазықызының Философия докторы (PhD) дәрежесін
алу үшін дайындалған «Қазіргі қазақ әңгімелеріндегі мифопоэтиканың
аспектілері» тақырыбындағы диссертациясына
ҒЫЛЫМИ КЕҢЕСШНІҢ ШІКІРІ**

Қазақ әдебиетінің тарихи даму жолдарын, мазмұндық-түрлік ізденістерін, поэтикалық құралдарының жетілу сипаттарын айқындап, ғылыми тұрғыдан саралауда ауқымды жұмыстар атқарылып келеді. Сондай ізденістердің бірі - мифологиялық ойлаудың шығармашылық үдеріске әсері мен көркемдік қызметі жайындағы зерттеулер. Мифтің әмбебаптығы мен синкреттілігі оны бірнеше пәндердің тоғысында қарастыруға себеп болды. Миф теориясындағы пікір алуандығы гуманитарлық ғылым салаларының бұл мәселені зерттеуге өздеріне тиесілі әдістемелерін қолдануымен, ғылыми мектептердің әрқайсы өзіндік тұжымдарын алға тартып отыруымен байланысты. Ал мифологияның әдеби шығармашылықтағы идеялық-эстетикалық қызметін ғылыми тұрғыдан арнайы қарастыру нәтижесінде әдебиеттанудағы мифологиялық мектеп қалыптасты. Ұлттық әдебиеттану ғылымында мифтің көркемдік ойлау жүйесіндегі орны, қазақ әдебиетіндегі мифопоэтикалық дәстүр ауқымына қатысты жүргізілген зерттеулер бар. Алайда мифологизмнің тарихи-эстетикалық маңызын зерделеумен қатар, мифтің қазіргі әдеби үдерістегі орнын бағамдау, жекелеген жанрлық түрлердегі көрінісін кешенді қарастыру әлі күн тәртібінде тұр. Сондықтан да қазіргі қазақ әңгімелерінің мифопоэтикалық аспектілерін әдеби-теориялық тұрғыдан жан-жақты талдау зерттеу жұмысының өзектілігін танытады.

Диссертациялық жұмыста мифтің шығармашылық таным ретіндегі эволюциясына арналған отандық және шетелдік зерттеушілердің теориялық тұжырымдары жүйелене отырып, ол көзқарастардағы қайшылықтар мен ортақ концепциялар айқындалады. Мифологияның басқа ғылымдармен байланысы, қазіргі мифологиялық мектептердің негізгі бағыттары анықталады. Поэтиканың дербес бөлімі ретінде мифопоэтиканың әдістемелері ашып көрсетіледі.

Докторант Б.Е.Сыздыкова мифтік дүниетанымның әдебиетке ықпал ете бастаған ілкі кезеңдерінен бастап, қазіргі дәуірге дейінгі эволюциясындағы ең маңызды өзгерістерге жан-жақты баға береді. Мифтердің трансформацияланып, жаңа құрылымға айналуы нәтижесінде қазіргі әдеби дискурстың маңызды құралына айналғаны ғылыми тұрғыдан дәйектеледі. Мифологиялық дискурста фольклордағы, философия және теологиядағы архаикалық формалардың бірігуі сынды құбылыстардың табиғаты ашылады.

Автордың нақты қол жеткізген нәтижелері мифопоэтиканың зерттеу нысанына орай қазіргі қазақ әңгімелеріндегі мифтің көркемдік ойлаудағы орнын айқындаумен байланысты. Атап айтқанда, қаламгерлердің мифтік шығармашылығындағы дәстүрлі наным-сенімдер, архетиптермен және символдық, тотемдік образдардың, сюжеттердің танымдық бастаулары, астарлы модельдері, түрлері анықталады.

